

Rapport om bruk av midler på kap. 821, post 71

Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet

Innhold

Innledning	3
Tillit	3
Supplement til det offentlige	4
Tilskuddsordningene	5
1. Informasjons- og veiledningstiltak rettet mot innvandrere	5
Del 1 - Informasjon om det norske samfunnet rettet mot arbeidsinnvandrere og personer som ikke omfattes av introduksjonsordningen.	5
Del 2 -Aktiviteter knyttet til intensjonsavtaler mellom IMDi og frivillige organisasjoner	7
2. Innsats for særlig utsatte innvandrergupper	13
3. Holdningsskapende/forebyggende arbeid mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlig begrensning av unges frihet	13
4. Frivillig virksomhet i lokalsamfunn som bidrar til deltakelse, dialog og samhandling	17
5. Nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet	19

Innledning

Hvert år gis det tilskudd til frivillige organisasjoner, til prosjekter som skal bidra til integrering. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) forvalter tilskuddene på vegne av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD). Det er ikke formulert et overordnet samlet mål for tilskuddsordningene på kap. 821, post 71., men felles for alle delordningene er at frivillige organisasjoner er målgruppen for tilskuddene. Det ligger også i den felles overskriften i Prop. 1S "Post 71 Tilskot til innvandringsorganisasjonar og anna frivillig verksemd".

I denne rapporten beskrives hver enkelt ordning, hva som er oppnådd, og det gis eksempler på tiltak og aktiviteter innenfor de ulike ordningene¹. Ordningene som inngår er:

1. Informasjons- og veiledningstiltak rettet mot innvandrere
2. Innsats for særlig utsatte innvandrergupper
3. Holdningsskapende/forebyggende arbeid mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlig begrensning av unges frihet
4. Frivillig virksomhet i lokalsamfunn som bidrar til deltakelse, dialog og samhandling
5. Nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet

For tilskuddsåret 2014 har vi valgt å legge opp rapporten langs de samme overordnede linjene som i 2012 og 2013, med utgangspunkt i begrepene **tillit** og organisasjoners arbeid som **supplement til det offentlige**, herunder forankring i egne miljø/nettverk i målgruppen. Disse perspektivene dekker viktige målsettinger med tilskuddsordningene, og i tillegg gir det mulighet til å sammenligne og se utviklingstrekk i ordningene fra et år til et annet.

Tillit

Tillitsbegrepet er sentralt i tilskuddsordningene 3) Frivillig virksomhet i lokalsamfunn som bidrar til deltakelse, dialog og samhandling og i IMDis intensjonsavtaler med frivillige organisasjoner, det vil si tilskuddsordning 1) Informasjon og veiledningstiltak rettet mot innvandrere – del 2).

Den integrerende effekten av organisasjonstilknytning handler mye om at frivillig arbeid gir større grad av tillit, sosiale nettverk og evne til samarbeid mellom personer, grupper og mellom sivilsamfunnet og det offentlige. Når frivillige organisasjoners betydning i integreringsarbeidet diskuteres, er det derfor relevant å ta utgangspunkt i disse begrepene. «Tillit» og «nettverk» er relativt abstrakte fenomener, som det er vanskelig å ha veldig konkrete tiltak for, og det er vanskelig å måle grad av tillit og nettverksinvolvement. For at organisasjonene skal kunne operasjonalisere tiltak og prosjekter som støtter opp under formålene med ordningene, er det utarbeidet rundskriv til tilskuddsordningene der kriterier for å søke tilskuddene er tydeliggjort. Søknader, og utvikling og måloppnåelse i prosjekter vurderes ut fra overordnede formål og kriterier.

¹ I tillegg til denne rapporten mottar departementet egne innspill til fordeling under tilskuddsordning nr 5, oversikt over tilskuddsmottakere på ordning nr 1 og en årlig erfaringsrapport under ordning nr 3.

En rekke forskningsprosjekter og erfaringer fra både kommuner og sivilsamfunnet viser til fordelene ved et godt samarbeid mellom det offentlige og frivilligheten. Gode og bærekraftige aktiviteter og tiltak bidrar til et godt lokalmiljø. Kommunene har en viktig rolle i å bringe organisasjoner sammen, slik at de i større grad kan samarbeide. I denne sammenheng vil det også være positivt at kommunene har en frivillighetsplan og en klar ide om hvordan sivilsamfunnet fungerer. Dette er derfor reflektert i kriteriene til de tilskuddsordningene. Organisasjonenes samarbeid med det offentlige er et viktig kriterium.

Supplement til det offentlige

Frivillige organisasjoner kan på mange områder være et viktig supplement til det offentliges tilbud. Dette gjelder både der sivilsamfunnet kan være komplementær til det offentlige, men det vil også være en del tilfeller hvor frivillige organisasjoner har en helt annen gjennomslagskraft enn det offentlige. I denne sammenheng gjelder det i hovedsak de tre tilskuddsordningene 1) Informasjon og veiledningstiltak rettet mot innvandrere, 4) Holdningsskapende/forebyggende arbeid mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse og 2) Innsats for særlig utsatte grupper. Som også nevnt i tidligere rapporteringer kan organisasjoner potensielt nå ut med informasjon og holdningsarbeid overfor personer og grupper som det offentlige ikke like lett kan treffe med sine tiltak. Forutsetninger for at frivillige organisasjoner skal kunne utgjøre et supplement til det offentlige er at de har nettverk, forankring og nedslagsfelt i aktuelle miljøer/lokalsamfunn. Rundskrivene for de to førstnevnte ordningene (1 og 4) presiserer også at blant annet nettverk/forankring/gjennomslag i aktuelle miljø/lokalsamfunn og prosjektets potensial for å utgjøre et supplement til det offentlige er kriterier som gjelder i søknadsbehandlingen. De tre tilskuddsordningene er ulikt innrettet, har ulike størrelse av midler til fordeling, og de er ulike tematisk.

De nasjonale ressursmiljøene på integreringsfeltet er også relevant i denne sammenheng. Ressursmiljøene skal ifølge Prop. 1S være kilder til alternativ kunnskap og formidle erfaringer og synspunkt fra personer med innvandrerbakgrunn. En forutsetning for at de skal kunne fylle denne rollen er jo nettopp at de har nettverk og forankring i innvandremiljøer.

Tilskuddsordningene

1. Informasjons- og veiledningstiltak rettet mot innvandrere

Tilskuddsordningen er todelt og gjelder prosjektstøtte til 1) informasjon om det norske samfunnet rettet mot arbeidsinnvandrere og personer som ikke er omfattet av introduksjonsordningen, og 2) aktiviteter knyttet til intensjonsavtaler mellom IMDi og frivillige organisasjoner.

Ordningen er primært for frivillige organisasjoner, dvs ideelle organisasjoner, foreninger, lag og stiftelser som ikke har økonomisk fortjeneste som formål. Det var avsatt 7,45 mill kroner totalt til denne ordningen i 2014.

Del 1 - Informasjon om det norske samfunnet rettet mot arbeidsinnvandrere og personer som ikke omfattes av introduksjonsordningen.

Del 1 gjelder støtte til prosjekter som gir informasjon og veiledning til arbeidsinnvandrere og familiegjenforente om det norske samfunn. Det er først og fremst informasjonstiltak om lover og regler, særlig innen arbeidsrett, ekteskapslovgivning, boliganskaffelse, om offentlige tjenester som helse, barnevern, barnehage m.m. og om lokalt frivillig organisasjonsliv. Hensikten er å styrke målgruppens kunnskap om rettigheter og plikter i samfunnet og gjøre dem i stand til å bedre forstå og leve i det samfunnet de er en del av.

Ordningen er primært for arbeidsinnvandrere og familiegjenforente som ikke omfattes av introduksjonsordningen. Målgruppen er stor. Familiegjenforente omfatter mange kvinner, og særlig målgruppen arbeidsinnvandrere er stor og økende. Eksempelvis teller arbeidsinnvandrere fra Polen og deres familier nå rundt 100 000 og utgjør den største innvandrerguppen i Norge.

Arbeidsinnvandrere representerer en stor og spesielt utsatt gruppe på flere områder. I utgangspunktet var arbeidsinnvandrerne ment å skulle klare seg selv, noe forskning viser at ikke er tilfelle for mange, jfr. FAFOs rapport fra 2013 "Innvandrerne som skulle klare seg selv". Mange av dem har etter hvert bosatt seg permanent og fått familien sin til Norge. Mange befinner seg i arbeidslivets randsoner, med usikre og dårlige arbeidsvilkår. De er ofte gjenstand for sosial dumping, og ved økende arbeidsledighet er de spesielt utsatt. Denne tilskuddsordningen bidrar til at man i større grad når ut til denne gruppen med informasjon og veiledning, noe som er viktig, da arbeidsinnvandrere ikke omfattes av andre program og ordninger.

I 2014 var 4,25 mill satt av i statsbudsjettet til informasjons- og veiledningstiltak under kap 821, post 71. Det er stor konkurranse om midlene. Totalt kom det inn 30 søknader med en søknadssum på til sammen 13 627 930 kroner. 11 prosjekter fikk støtte, mens 19 prosjekter fikk avslag. Av de 11 som fikk støtte, var ni av dem videreføringer fra året før.

Prosjektene som fikk støtte i 2014, er forskjellige og spenner vidt både geografisk og innholdsmessig. Det ble gitt støtte til prosjekter i Oslo, Akershus, Bergen, Trondheim, flere kommuner i Nordland og i Alta. I likhet med tidligere år prioriterte IMDi å gi støtte til infosentra for arbeidsinnvandrere. Det var til Caritas Norge sine to informasjonssentre

i Oslo og Bergen og Chinese Professionals in Norway sitt infosenter. IMDi la til grunn at disse infosentrene har stor tillit i mange innvandrer miljøer, at de når mange med samfunnsinformasjon og veiledning og derfor er av stor verdi for arbeidsinnvandrere. Andre prosjekter som har fått støtte, gjelder juridisk hjelp til arbeidsinnvandrere og familiegjenforente. JURK (Juridisk Rådgivning for Kvinner) og Jushjelpa i Midt-Norge fikk videreført sine informasjons- og veiledningsprosjekter. De utgjør et viktig supplement til det offentlige da de begge når ut til innvandrer miljøene med rettshjelpsinformasjon og veiledning (Se egen omtale av JURK sitt prosjekt "Rettighetsinformasjon til innvandrerkvinner").

Et annet viktig område IMDi har prioritert, er mentorprosjekter. KUN Senter for kunnskap og likestilling har hatt mentorprosjekter i Nord-Trøndelag og Norland. Disse mentorprosjektene fokuseres på utdanning og arbeid. Nettverk og vennskap er bonuseffekter (Se egen om tale av KUNs mentorprosjekter).

IMDi har også støttet prosjekter som gir mer generell samfunnsorientering. IMDi støtter ikke norskundervisningen, men har gitt støtte til informasjon og veiledning i tilknytning til norskundervisning som frivillige organisasjoner driver. Andre informasjonstiltak som fikk støtte, var dialogmøter og temakvelder arrangert av frivillige organisasjoner.

IMDi har de siste årene tatt ulike grep for å tydeliggjøre, forenkle og forbedre tilskuddsordningen. Det gjelder tydeliggjøring i rundskriv av kriteriene som ligger til grunn for søknadsbehandlingen, en økning av prosjektenes omfang for å gjøre dem mer slagkraftige og enklere å drifte, samt en spissing av prosjektene til å gjelde mer rendyrkede informasjonstiltak. IMDi har de siste årene vektlagt å gi støtte til færre og større prosjekter.

Fra 2015 ble det innført prosjektstøtte i inntil 3 år med forbehold om Stortingets bevilgning i statsbudsjettet i de påfølgende år, noe som er viktig for prosjektenes gjennomføringsevne, kontinuitet og forutsigbarhet.

Utviklingen mot større og færre prosjekter kan også ha en mindre heldig side. I 2014 fikk 11 prosjekter støtte. Tatt i betraktning den store og varierte målgruppen som arbeidsinnvandrere og familiegjenforente utgjør, når disse prosjektene kun en liten del av målgruppen.

Fordelingen av prosjektstøtte er også avhengig av hvilke organisasjoner som søker. Det er ofte de samme organisasjonene som søker, og som får midler fra flere ulike tilskuddsordninger som IMDi forvalter. Dette kan gi en skjev fordeling av midlene, selv om IMDi på best mulig vis hensynstar geografisk spredning og variasjon i type prosjekter.

I og med at ordningen er konkurransebasert, er det de beste prosjektsøknadene som får midler. Dette er ofte i favør av de store, etablerte humanitære organisasjonene, som bl. a har et profesjonelt administrativt apparat til å skrive gode søknader. Mange mindre organisasjoner, ofte innvandrerorganisasjoner, har ikke samme profesjonalitet og ressurser, og taper dermed i konkurransen med større organisasjoner, selv om de presumtivt kan gjøre en god jobb og har stor grad av tillit i innvandrer miljøene.

Ordningen omfatter ikke støtte til norskundervisning. Vi ser imidlertid at informasjon og veiledning ofte gis som en del av norskundervisningen som flere frivillige organisasjoner driver. Her kan det lett bli vanskelig å skille mellom samfunnsinformasjonen og språkopplæringen som gis av samme person.

Aktiviteter i regi av frivillige organisasjoner er ment som et supplement til offentlige tiltak - ikke i stedet for. Dette gjelder generelt sett. Å løse viktige samfunnsoppgaver ved hjelp av frivillig sektor kan også skape utfordringer knyttet til mange frivillige organisasjoners prinsipper om nøytralitet og uavhengighet. Her er det viktig med en klar rolle- og ansvarsfordeling samt en verdsetting av frivillig, ofte ubetalte innsats, på viktige samfunnsområder.

Del 2 -Aktiviteter knyttet til intensjonsavtaler mellom IMDi og frivillige organisasjoner

IMDi har intensjonsavtaler med syv frivillige organisasjoner: Frivillighet Norge, Norges Fotballforbund, Norges Røde Kors, Norsk Folkehjelp, Norske Kvinners Sanitetsforening, Redd Barna og Den Norske Turistforening. Målet med intensjonsavtalene er å styrke frivillige organisasjoners arbeid med integrering av flyktninger og innvandrere i lokalsamfunnet. 3,2 mill kroner var avsatt til dette i 2014.

De frivillige organisasjonene er viktige aktører i det lokale integreringsarbeidet og representerer et viktig supplement til det offentlige. Organisasjonene som IMDi har intensjonsavtaler med, er landsomfattende. De har lokalavdelinger og lag rundt i kommunene, sitter på store organisasjonsnettverk, kompetanse og ressurser. Eksempelvis har Norges Røde Kors lokallag i 402 kommuner med til sammen 40 000 frivillige. Flere av organisasjonene samarbeider lokalt med andre aktører på integreringsfeltet - som NAV, Flyktingetjenesten, Voksenopplæringen, bibliotekene, med næringslivet, andre organisasjoner og med hverandre. Slikt samarbeid kan bidra til å skape møteplasser for sosialt nettverk og kontakter i lokalt arbeids- og næringsliv. Eksempelvis samarbeider DNT og Norges Røde Kors for at deres lokallag i hele landet skal jobbe med å få flere innvandrere og flyktninger ut på tur og inn i frivilligheten (Se egen omtale av Den Norske Turistforenings prosjekt "Et flerkulturelt DNT" og "Norsktrening" som Norges Røde Kors driver).

Juridisk Rådgivning for Kvinner (JURK)

“Rettighetsinformasjon til innvandrerkvinner”

Prosjektet “Rettighetsinformasjon til kvinner ankommet gjennom familie-innvandring” drives av Juridisk Rådgivning for Kvinner (JURK). JURK er et student-rettshjelpstiltak som består av kvinnelige jurister og jusstudenter i Oslo. JURK gir hjelp til selvhjelp for kvinner med udekket rettshjelpsbehov gjennom rettsinformasjon og rettspåvirkning samt bistand i konkrete saker.

Prosjektet som har fått støtte fra IMDi i flere år, retter seg mot kvinner som kommer til Norge gjennom familie-gjenforening, og som ikke omfattes av introduksjonsloven. Det er primært kvinner fra Polen og Thailand, de to største familieinnvandrergruppene. Hovedmålet for prosjektet er å gi kunnskap om rettigheter og plikter, informasjon om hvor de kan få ytterligere hjelp, og om hvordan de kan gå fram for å kreve sine rettigheter i praksis. Prosjektet har et stort potensiale for å utgjøre et supplement til det offentlige: JURK har et sterkt fokus på å nå ut til grupper som det offentlige normalt ikke rekker. De samarbeider samtidig tett med offentlige etater og andre frivillige organisasjoner og legger vekt på å informere om disse i sin virksomhet.

JURK driver oppsøkende virksomhet og gir informasjon direkte til kvinnene og til ressurspersoner, via foredrag og brosjyrer på morsmålet. Foredragene holdes på møter og samlinger arrangert av forskjellige organisasjoner, som Thailands kvinneforening, Caritas og polske organisasjoner. JURK holder alltid saksmottak etter informasjonsmøtene.

JURK har utviklet et «train the trainers»-opplegg for ressurspersoner i innvandrer miljøene. Disse personene rekrutteres og kurses til å fungere som

juss ambassadører innad i sine egne, lokalt forankrede kvinnenettverk. De får grundig opplæring om temaene barn, barnevern, ekteskapslovgivning, arbeidsrett mm. JURK har utarbeidet standardiserte foredrag og brosjyremateriell på norsk, polsk og thai. Etter opplæringen er deltakerne rustet til selv å kunne holde foredrag om disse temaene.

Prosjektet bidrar også til at rundt 20 jusstudenter hvert år lærer seg formidling av rettighetsinformasjon til sårbare grupper, som er en kunnskap de tar med seg videre ut i arbeidslivet.

I 2014 ble de 15 jusambassadørene som JURK har lært opp, fulgt opp videre og kurset i arbeidsrett med vekt på sosial dumping, noe ambassadørene selv hadde etterspurt. JURK regner med at de i fjor, via dem, nådde ut til rundt 300 kvinner rundt om i landet.

I de senere årene har det blitt forsket nærmere på rettighetsinformasjonsarbeid ved UiO. For minoritetskvinner, og særlig kvinner som ikke har vært del av introduksjonsprogrammet, vil mye informasjon være vanskelig å få tak på. Nettbaserte informasjons-tjenester er ofte ikke tilgjengelige nok, og skriftlig informasjon kan fort bli for vanskelig for disse gruppene. I mange tilfeller er det vanskelig å skaffe seg muntlig informasjon. JURK har i lys av dette utviklet en metodikk som tar utgangspunkt i at informasjonen må være reelt forståelig, tilgjengelig, relevant for mottakerne, pålitelig og kvalitetssikret.

IMDi vurderer JURK som en viktig aktør når det gjelder å nå ut med kvalitetssikret rettighetsinformasjon til innvandrerkvinner. “Rettighetsinformasjon til kvinner ankommet gjennom familieinnvandring” er et eksempel på et godt og målrettet prosjekt som når mange med nyttig informasjon og veiledning.

“Mentor – veien inn”

KUN har i mange år arbeidet med utvikling av kunnskap om likestilling og mangfold og har siden 2010 hatt mentorprosjekter i 13 kommuner i Nord-Trøndelag og Nordland. Målet er at innvandrerkvinner- og menn skal få en reell mulighet til å få seg jobb, samt et nettverk. Frivillige mentorer gir dem råd og veiledning om utdanning, jobbsøknader, jobbintervju og arbeidskultur. Vennskap og nettverk er bonuseffekter. Konseptet er opprinnelig utviklet for små kommuner, men er også gjennomført i bykommuner. Prosjektet “Mentor – veien inn” er støttet av IMDi i flere år. Mentorordningens grunnidé er at nettverk utgjør nøkkelen til de fleste jobber i Norge. KUN kobler derfor sammen en person med god kjennskap til lokalsamfunnet (mentoren) med en person med innvandringsbakgrunn (mentorpartneren). Mentor kan både bruke eget nettverk og hjelpe mentorpartneren med å etablere egne kontakter i arbeidsliv og utdanningssystem og med å forstå de kulturelle kodene som følger med et jobbintervju, en studiegruppe eller møter med offentlige ansatte. Paret skal i samarbeid gå inn i de utfordringer mentorpartneren ser i sin hverdag knyttet til inkludering i det norske utdanningssystemet og arbeidslivet. Mentorsamtalene er berammet til minimum 2 timer pr. mnd. og strekker seg over 6 -12 måneder.

Kriteriene for å bli mentor er at vedkommende har god kjennskap til norsk arbeids- og samfunnsliv, inkludert språket og de kulturelle kodene. De må nødvendigvis ikke være etnisk norske, flere av mentorene er godt integrerte innvandrere. Utover det brukes mye skjønn når det gjelder å finne godt egnede mentorer. De må være gode medmennesker som ønsker å delta, og som har tålmodigheten og innstillingen som kreves.

Det vektlegges at dette er noe alle kan gjøre, heller enn at det er for noen få utvalgte. Fordelen ved å bruke lokale koordinatorene i kommunene og deres nettverk og kunnskap, er at de kan matche par på bakgrunn av personlige egenskaper.

Mentorordningen bygger på et trekantsamarbeid mellom kommune, frivillig sektor og innvandrere. Det er KUN som igangsetter og har ansvaret for mentorprogrammet og veileder deltakerne underveis, men prosjektet er forankret lokalt i kommunene. KUN har 3 treffpunkter i hver kommune med deltakerne og de kommunalt ansatte - et oppstartsmøte - en underveis-samling og en avslutning. KUN gir profesjonell hjelp og veiledning vedr. metodikk, materiell mm, mens kommunene står for rekruttering av deltakerne og kobler deltakerne til hverandre. Hensikten er at kommunene etter endt program selv skal kunne fortsette med programmet og ha ansvaret for hele mentorordningen som et ledd i sitt integreringsarbeid.

Til nå har 120 mentorpar, 240 deltakere, gjennomført mentorprogrammet. I 2014 ble det gjennomført i 9 kommuner.

KUN rapporterer om at samtlige deltakere får noe ut av å delta, og at gevinsten overstiger innsatsen. Mange har fått endret sin arbeidssituasjon. Fra å være arbeidsledig til å komme i jobb, fra å ha en usikker jobb til en forutsigbar avtale eller fast jobb eller etablere sin egen bedrift. Mange har kommet inn i utdanningsløp og fått hjelp med studievaner og motivasjon, for eksempel til å sette i gang prosessen med å få godkjent utdannelsen sin fra hjemlandet, blitt fulgt av sin mentorpartner til vanskelige møter i NAV og fått umiddelbare løsninger på konflikter som har vart i måneder, fått hjelp til å registrere seg som arbeidssøker, utformet gode CV-er og åpne søknader og øvd sammen på hvordan levere en åpen søknad mm.

Samtlige deltakere forteller om nyttig språktrening og økt selvtilit gjennom

mentorprosjektet. De med svakest nettverk fra før har gjerne den sterkeste følelsesmessige reaksjonen på at en mentor setter av tid, interesserer seg og bryr seg. De diskuterer motivasjon og mål, og legger opp en plan for hvordan man kan komme til målene. Veien for å utdanne seg i Norge er ofte kronglete og lang, og da blir det mentors oppgave å være med på å finne de milepælene og tilleggsaktivitetene som kan gjøre det enklere å se målet der fremme.

Mentorprogrammet har arbeid som hovedmål, men «bivirkningene» med vennskap og nettverk er viktige. Svært mange som blir forespurt om å være mentor, sier at de har ventet på en mulighet til å kunne bidra til noe så konkret og nyttig. I ettertid forteller mange av dem at programmet har vært minst like viktig for dem selv, som en måte å bryte ned fordommer og utvide horisonten sin på. Mange opplever at ektefellene og barna deres også påvirkes, og at familiene samles om felles aktiviteter. Således muliggjør og tilrettelegger mentorordningen for en toveis integreringsprosess.

IMDi mener at dette er et godt og målrettet prosjekt. Det bygger på en enkel metodikk med en rekrutteringsprosess der man finner frivillige mentorer på en lett måte via nettverk, bekjentskaper og headhunting, uten omfattende annonsering, intervjuer mm. Ordningen er kostnadseffektiv og egnet til å få kommunene til selv å videreføre mentorprogrammet lokalt. Det har stor overføringsverdi og kan også brukes i en større skala i kommunenes integreringsarbeid. Det kan med letthet utvides for å nå flere innvandrergupper, eksempelvis knyttes til det kommunale introduksjonsprogrammet.

Ved en eventuell utvidelse av mentorprogrammet foreslår KUN en modell med regionale eller fylkesvise mentornettverk for mest mulig effektivt å få etablert mentorprogrammet i mange kommuner.

“Et flerkulturelt DNT”

Gjennom prosjektet “Et flerkulturelt DNT” ønsker Den Norske Turistforening å jobbe for bedre inkludering av flyktninger og innvandrere i lokale DNT- aktiviteter. Arbeidet går ut på å stimulere, inspirere og engasjere lokale foreninger i inkluderingsarbeidet, informere kommuner og flyktninger om lokale DNT-aktiviteter samt bidra til at flere med minoritetsbakgrunn blir medlemmer, tillitsvalgte og ansatte i DNT. DNT inngikk i 2014, som den 7. organisasjonen, intensjonsavtale med IMDi.

DNT har satset på innvandringstette områder, og Fjell i Drammen er et godt eksempel. To ganger i 2014 arrangerte de «Kom deg ut-dagen» - en gratis smakebit på alt DNT driver med. Der rekrutterte de mange turgåere og frivillige. Dette har inspirert flere av DNTs medlemsforeninger til å gjøre det samme.

DNT Drammen og omegn har vært pionerer når det gjelder å inkludere folk med minoritetsbakgrunn i friluftslivet. De har arbeidet målrettet med rekruttering av minoritetspråklige til sine aktiviteter. Havva Cukurkaya har vært ansatt på heltid for å drive med dette arbeidet. Hun er selv tyrkisk og har dermed kontakt med det tyrkiske nettverket allerede. Hun var nominert til årets ildsjelpris under festivalen «Friluftsliv for alle», som ble arrangert i august 2014.

Havva startet med å invitere venner og bekjente på aktiviteter. Hun ba de inviterte om å ta med andre de kjente. Hun har også henvendt seg direkte til ulike trossamfunn og foreninger og spurt om hun kan komme og fortelle litt om DNT. Da har hun gjerne hatt med info om et spesifikt arrangement og invitert dem til dette. I 2014 har Havva vært på flere debatter i regi av BLD og i media, og hun har satt friluftsliv og frivillighet på agendaen, ikke bare i

Drammen, men også nasjonalt. Nå er DNT Oslo i gang med en stor innvandrersatsing, og flere foreninger følger på. DNT jobber aktivt for å inspirere flere av DNTs medlemsforeninger til å gjøre det samme.

I 2015 vil DNT utvikle informasjonsmateriell som er bedre tilpasset målgruppen. Mye av den informasjonen de har, kan være vanskelig å forstå, da den forutsetter en del forkunnskaper. DNT vil lage lettleste kart og nye brosjyrer med enkel informasjon om bynære tilbud, hvordan man benytter seg av det, samt om bruk av hytter, priser, turtips, kollektivtilbud mm.

DNT samarbeider med Norges Røde Kors for at deres lokallag i hele landet skal jobbe sammen for å få flere på tur og inn i frivilligheten. Slikt samarbeid bidrar til å skape økt tilhørighet og tillit til lokalsamfunnet, gjennom å skape nye lokale møteplasser og varige lokale nettverk via felles natur-, kultur- og relasjonsopplevelser. Prosjektet gir inspirasjon til å komme ut og bevege seg, og bidrar dermed til forbedret folkehelse. I tillegg gir det positiv oppmerksomhet om integreringsarbeidet og bygger opp under folks vilje til å delta i det praktiske integreringsarbeidet i sine nærmiljøer.

IMDi vurderer dette prosjektet til å være nytenkende, inspirerende og målrettet. Organisasjonen åpner opp og tilrettelegger lokallagenes aktiviteter for innvandrere og flyktninger, og de utvider og forbedrer gradvis tilbudene for dem - et godt eksempel på et toveis integreringsarbeid.

“Norsktrening”

Norges Røde Kors har intensjonsavtale med IMDi knyttet til å inkludere innvandrere og flykninger lokalt, og driver blant annet omfattende norsktrening i mange kommuner. Prosjektet gir deltakerne mulighet til å praktisere norsk utenfor klasserommet og er et frivillig supplement til norskundervisningen.

Prosjektet «Norsktrening» ble startet i 2011 og går ut på å skape møter mellom norsktalende frivillige og de som ønsker å lære seg norsk. Det er et lavterskeltilbud der deltakerne får mulighet til å praktisere og videreutvikle det de lærer i undervisningen. Mange innvandrere gir tilbakemelding om at Norsktrening er en viktig lokal arena for å praktisere norsk og knytte sosiale nettverk.

Klasseromsundervisningen gir ikke alltid nok tid til å fokusere på muntlig norsk. Nye relasjoner oppstår og mange deltakere og frivillige møtes utenfor norsktreningen. Flere innvandrere har også ønsket å bli med som frivillige i aktiviteter som Besøktjenesten eller Barnas Røde Kors. Mange av deltakerne blir også positivt overrasket når de ser at de frivillige stiller opp uke etter uke – uten å få lønn.

Norges Røde Kors har utviklet et 3-timers kursopplegg for frivillige. Etter flere års samarbeid med fagpersoner innen språkopplæring har de utgitt et hefte med gode grep innenfor praktisk arbeid med muntlig norsk. Oslo Røde Kors er i gang med å utvikle en felles metodikk for norsktreningen i de ulike kommunene, og har inngått et faglig samarbeid med Universitetet i Oslo og VOX om dette.

De lokale samarbeidspartnere er i hovedsak NAV, Flykningetjenesten,

Voksenopplæringen, bibliotekene og andre organisasjoner. Spesielt samarbeidet med bibliotekene trekkes frem som positivt av Røde Kors. Mange bibliotek har selv tatt kontakt med Røde Kors lokalt for å inngå samarbeid. Gjennom å ha norsktrening på biblioteket gir det også en mulighet til å vise overfor lokalmiljøet at mange innvandrere ønsker å lære norsk og bli integrert.

Norges Røde Kors har lokalforeninger i nesten alle landets kommuner og sitter på et stort organisasjons-nettverk. I 2014 gjennomførte de Norsktrening på 48 steder i 6 fylker; Oslo, Akershus, Vestfold, Telemark, Oppland og Nord-Trøndelag. 731 frivillige og 2061 deltakere var med i aktiviteten.

Samarbeidspartnere som NAV, Flykningetjenesten og Voksenopplæringen har i økende grad fått øynene opp for Norsktrening som metode. Aktiviteter i regi av frivillige organisasjoner ment som et supplement til offentlige tiltak - ikke i stedet for. Å løse lovpålagte oppgaver med hjelp av frivillig sektor kan også skape utfordringer knyttet til mange frivillige organisasjoners prinsipper om nøytralitet og uavhengighet. Røde Kors sentralt har utarbeidet retningslinjer for samarbeid med det offentlig på integreringsfeltet, som skal være veiledende for deres arbeid videre.

IMDi mener at Norsktrening har et stort utvidelsespotensiale. Det er en enkel metode hvor man kobler innvandrere og flykninger med lokalt frivillige. Norsktreningen er kostnadseffektiv ved at det er frivillige, ofte pensjonerte lærere, som utfører aktiviteten. Norsktrening bygger på mange års erfaring og utvikling av både innhold og metodikk. Deltakernes ferdigheter i muntlig norsk blir styrket, og de får ekstra drahjelp på veien mot videre utdanning og arbeid.

2. Innsats for særlig utsatte innvandrergupper

På statsbudsjettet for 2014 var det avsatt 2 mill kroner til innsats for særlig utsatte innvandrergupper. Kirkens Bymisjon ved Primærmedisinsk verksted fikk 1,1 mill kroner til sitt arbeid for utsatte grupper. MiRA - Ressurssenter for innvandrere- og flyktningkvinner fikk 650 000 kroner til prosjektet "Mødre som Veiledere" og NORSOMbro (norsk-somalisk brobyggingsprosjekt) i regi av Leadership Foundation fikk 250 000,-.

Det er ingen konkurranse om disse midlene. De er i statsbudsjettet øremerket tre organisasjoner. Det bør vurderes å overføre disse midlene til del 1 av tilskuddsordningen Informasjon og veiledningstiltak på grunn av stor grad av overlapp mellom disse to ordningene.

3. Holdningsskapende/forebyggende arbeid mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlig begrensning av unges frihet

IMDi har fra 2008 hatt en tilskuddsordning hvor frivillige organisasjoner kan søke om prosjektstøtte til holdningsskapende/forebyggende arbeid mot tvangsekteskap. Fra 2012 overtok IMDi tilskuddsordningen til frivillige organisasjoners holdningsskapende/forebyggende arbeid mot kjønnslemlestelse fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Disse to tilskuddsordningene ble slått sammen til én ordning i 2012.

Tilskudd til frivillige organisasjoners forebyggende og holdningsskapende arbeid mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse er et tiltak (tiltak 8) i Handlingsplan mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet (2013–2016). I statsbudsjettet for 2014 var det satt av 10 mill. kr til ordningen.

Målet med ordningen er å stimulere frivillige organisasjoner til å forebygge tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet. Dette skal gjøres ved gjennom å arbeide for endring av holdninger og praksis i aktuelle miljøer. Gjennom dette vil man hindre at kjønnslemlestelse blir gjennomført på barn som har opphold i Norge og øke sjansene for at de unge kan ta selvstendige valg når det gjelder valg av ektefelle.

Frivillige organisasjoner kan utgjøre et supplement til det offentlige. Tiltakene som det gis tilskudd til skal utnytte den muligheten frivillige organisasjoner har til å nå og ha gjennomslag i målgruppene.

IMDi mottok 45 søknader om støtte over ordningen, med samlet søknadssum på kr. 19 491 647,-. Av disse ble 26, 19 videreføringer og 7 nye prosjekter, innvilget støtte på til sammen kr. 8 678 915,-. 14 av prosjektene hadde tvangsekteskap som tema, 2 fokuserte kun på kjønnslemlestelse, og 10 prosjekter tok for seg alle de tre temaområdene for ordningen. Prosjektene omfattet ulike typer informasjons- og endringsarbeid, med tiltak som samtalegrupper for jenter, kvinner, gutter og menn, hjemmebesøk, dialog- og debattmøter, foredrag, workshops, film- og bokproduksjoner.

I tråd med tiltak 7 i handlingsplanen, prioriterte IMDi prosjekter som involverer og mobiliserer ungdom til holdningsskapende arbeid. Videre har IMDi lagt vekt på å støtte prosjekter som arbeider for å styrke menn og gutter i deres roller som endringsagenter, og som rollemodeller.

I følge rapporteringen fra organisasjonene har til sammen rundt 5000 personer deltatt i prosjektaktiviteter knyttet til ordningen i løpet av 2014.

Organisasjonene som har mottatt støtte vurderes å utgjøre et godt supplement det offentlige gjennom at de når mange i målgruppen, og har gjennomslag i de aktuelle innvandremiljøene. Dette gjelder de innvandrerbaserte organisasjonene, så vel som de tradisjonelle norske organisasjonene, som over tid har vært gode til å rekruttere medarbeidere med innvandrerbakgrunn, og benytte disse som ressurspersoner inn i de aktuelle innvandremiljøene.

Alnaskolen

“Fremtiden veileder, ditt liv – dine valg”

Alnaskolen ble etablert i 2008, og drives av Furuset Idrettsforening. Skolen er et tilbud til barn og ungdom i bydel Alna i alderen 15-25 år som har, eller ønsker å ha, en lederrolle i sitt lokalmiljø, f.eks. innenfor idrett/ fritidsaktiviteter, organisasjonsliv eller annet frivillig arbeid.

Prosjektet startet opp i 2011 og arbeider med temaene æresrelatert vold, tvangsekteskap, og begrensinger av unges frihet. Målgruppen er barn og unge med minoritetsbakgrunn (afghansk, tyrkisk, pakistansk og marokkansk) bakgrunn bydel Alna, og deres foreldre. Gjennom prosjektet gis utvalgte ledere i Alnaskolen kompetanse til å jobbe forebyggende, og med holdningsskapende arbeid på disse temaområdene. Videre gjennomfører disse utvalgte lederne skolebesøk med foredrag, rollespill og samtalegrupper ved ungdomsskoler i Bydel Alna.

Prosjektet benytter såkalt “ung-til-ung”-metodikk (‘peer-education’), som går ut på at budskap formidles gjennom ungdom som har samme kjennetegn som målgruppen, i.f.t. alder, kulturell bakgrunn, erfaringsbakgrunn og sosial status. Gjennom likheten mellom formidler og mottaker, og gjennom formidlerens egen kunnskap om tematikken, skapes troverdighet som gjør det lettere å ta opp sensitive tema. Videre er bruk av dialog og fokus på menneskerettigheter sentralt.

I 2014 ble det, i tillegg til opplæring av nye ledere og skolebesøk, gjennomført foreldresamlinger og oppfølgingsseminar med tidligere deltakere. Antall deltakere i aktivitetene var til sammen 250

personer. Siden oppstarten i 2011 har i overkant av 450 personer deltatt i aktivitetene knyttet til prosjektet. Erfaringen fra prosjektet er at det å benytte eksisterende unge rollemodeller i lokalsamfunnet opp mot yngre ungdom gir stor gevinst. Som formidlere har ungdommene også stor grad av tillit hos foreldregruppen og i ulike fagmiljøer, noe som til sammen gir et godt fundament for implementering av forebyggende arbeid på dette feltet.

Alnaskolen har et godt og bredt samarbeid med flere instanser i bydelen. Den deltar i bydelens SaLTo-nettverk, Furusetalliansen (bestående av representanter for bydelens feltteam, prosjektet S.T.O.L.T., SLT-koordinator, Ung i Forum, Furuset ungdomssenter, Furuset bibliotek, Alnaskolen og leder for Enhet ungdom og kultur i Bydel Alna), og styringsgruppen for bydelens kriminalitetsforebyggende prosjekt S.T.O.L.T. Videre har Alnaskolen et godt samarbeid med forebyggende enhet ved Stovner politistasjon.

IMDi vurderer at dette er et godt prosjekt med stor overføringsverdi, som engasjerer ungdom og gir dem økt kompetanse.

Ungdom mot Vold

“Kamp for selvstendig valg 2014”

Ungdom mot Vold (UmV) ble stiftet i 1995, og driver forebyggende arbeid mot vold, mobbing, diskriminering, fordommer, likegyldighet og kriminalitet, med barn og unge i fokus. UmV har arbeidet med forebygging av tvangsekteskap siden midten av 90-tallet og har solid kompetanse og erfaring med å følge opp unge som blir utsatt for dette.

Overordnet mål er å forebygge tvangsekteskap blant unge i risikozonen som utsatt eller utøver av sosial kontroll. Målgruppen skal gjøres i stand til å ta selvstendige valg med hensyn til å velge ektefelle/partner, samt skape en plattform for mobilisering blant gutter og jenter i felleskap. Mobilisering innebærer i denne sammenhengen at ungdommene blir tydelige på sine standpunkt mot tvangsekteskap i sine respektive miljøer.

Prosjektet har vært støttet av IMDi siden 2008, og er et av få prosjekter som har tiltak spesielt rettet mot gutter. Siden 2013 er også jenter med minoritetsbakgrunn innlemmet som målgruppe. Målgruppen for prosjektet i 2014 har vært gutter og jenter med minoritetsbakgrunn og kort botid i Norge.

I prosjektet benyttes metoden Kognitiv Atferdsmestring i Praksis (KAMP). Dette er et kriminalitetsforebyggende påvirkningsprogram, bygd rundt komponenter som selvforståelse, situasjons- og samfunnsforståelse, inkludering, involvering og interaksjon. Videre er engasjement og interesse grunnleggende prinsipp. Programmet vil bli vitenskapelig forankret og videreutvikles i forbindelse med et pågående samarbeid med Universitet i Oslo Psykologiske institutt.

I løpet av 2014 har UmV gjennomført gruppesamtaler og individuelle samtaler med 120 gutter og jenter. Det er gjennomført brukerundersøkelser som viser svært gode resultater. Prosjektet rapporterer at det har lyktes med å engasjere guttene og jentene sammen til å ta klare standpunkt mot å utsette andre, eller selv å bli utsatt, for alvorlig sosialt press i valg av livspartner. Fra oppstarten i 2008 har til sammen ca. 250 personer deltatt i aktiviteter knyttet til prosjektet.

Prosjektet gjennomføres i tett samarbeid med skoler i Oslo og Akershus, og med minoritetsrådgivere i skolene (Handlingsplan, tiltak 1). Gjennom prosjektet har det lyktes å involvere lærerne til å delta på samlingene, slik at de har fått innsikt i metoden som brukes. Dette har gjort dem i stand til å ta temaet inn i undervisning i etterkant. Ledelsen ved de aktuelle skolene ser verdien av tiltaket og ønsker å fortsette gruppesamtalene, noe som er en styrke for videreføring av prosjektet. Skolene har gitt tilbakemelding på at arbeidet på tvers av kjønnene også har bidratt til bedre samspill ellers i skolemiljøet.

Videre har prosjektet lyktes med å tilpasse temaene til pensum slik at det ikke har oppstått interessekonflikt i forhold til undervisningsplanen. Dette har vært særlig viktig for å kunne skape et godt samarbeidsklima med lærerne og at de viderefører temaet i undervisningen videre. Gjennom det tette og gode samarbeidet med skolene, utgjør prosjektet et viktig supplement til det offentlige.

IMDI vurderer at dette prosjektet har god gjennomføringsevne, og har nådd et økende antall personer i målgruppen de siste årene. Metoden som benyttes og erfaringene som er gjort i prosjektet i løpet av perioden har stor overføringsverdi.

4. Frivillig virksomhet i lokalsamfunn som bidrar til deltakelse, dialog og samhandling

Tilskuddsordningen er todelt, og formålet for begge delordningene knyttes til tillit. Formålet med driftstilskudd til lokale innvandrersorganisasjoner er å styrke deltakelse i det lokale organisasjonslivet og til å øke tilgjengeligheten til sosiale nettverk for denne delen av befolkningen. Dette kan knyttes til tanken om at en felles identitetsfølelse skaper viktige sosiale nettverk som gir personene større ressurser. Formålet med Tilskudd til frivillig virksomhet i lokalsamfunn (tilskudd til aktiviteter/tiltak) er å skape møteplasser og aktiviteter i lokalsamfunn på tvers av ulike grupper i befolkningen, og kan således knyttes til tanker om overskridende tillit, der fellesskap og nettverk fremmes gjennom aktiviteter og tiltak der personer med ulik bakgrunn deltar og samarbeider. En viktig antakelse vil være at møteplasser på tvers av ulike grupper i seg selv vil kunne bidra til økt tillit og tilhørighet. Det vil derfor være naturlig og i det følgende ha et spesielt fokus på hvordan denne tilskuddsordningen bidrar til å skape slikt samarbeid og slike felles møteplasser.

Det ble i 2014 søkt om kr 51 547 350,- til aktiviteter på denne tilskuddsordningen (tilsvarende sum i 2013 var kr. 35 581 721,-). I 2014 ble det innvilget kr. 10 680 877,- til aktiviteter (tilsvarende sum i 2013 var kr. kr. 10 778 741).

Innvandrersorganisasjoner mottok 3 704 500,- i aktivitets- og tiltaksstøtte, mens andre aktører mottok 7 125 377,- (i 2013 ble innvandrersorganisasjoner tildelt kr. 4 039 652 til aktiviteter og tiltak, mens kr 6 739 089,- ble tildelt andre aktører). Midlene i 2014 ble fordelt på 583 aktiviteter og tiltak (mens det i 2013 var 676 aktiviteter og tiltak som fikk tilskudd). Siden summen til tiltak er relativt lik fra 2013, innebærer det i praksis noe mer fokus på større tiltak i tildelingen.

Den største gruppen som er ansvarlige for gjennomføring av aktivitetene er frivillige organisasjoner (utenom innvandrersorganisasjoner), mens innvandrersorganisasjoner har fått tilskudd til nesten like mange aktiviteter. Til sammen utgjør dette over $\frac{3}{4}$ av alle aktivitetene. De resterende aktivitetene er det i hovedsak offentlige instanser som har vært ansvarlige for.

Dette samsvarer med tallene for de siste årene. Fylkeskommunene, som forvaltet ordningen, rapporterer om at de i tildelingen har fokus på å skape felles møteplasser på tvers av ulike grupper i befolkningen, og det legges derfor stor vekt på samarbeid mellom ulike aktører. Frivillighet og kulturliv anses å være en viktig inkluderingsarena, og derfor ønsker fylkeskommunene i stor grad å prioritere aktiviteter og tiltak der flere aktører samarbeider. Det rapporteres om at ca. 92 % av tiltakene det ble gitt tilskudd til i 2014 ble gjennomført i samarbeid med to eller flere aktører. Ellers har tilskuddsordningen vært lagt til forskjellige avdelinger i de ulike fylkene, noe som også til en viss grad kan gjenspeile profilen på tildelingen.

Eksempler på tiltak fra 2014

Akershus fylkeskommune rapporterer om at alle tiltakene det er gitt støtte til er i samarbeid med flere aktører. Akershus fylkeskommune har fokusert på at kulturhus i fylket skal være involvert og har prioritert støtte til tiltak på kulturarenaer i fylket. Fylkeskommunen mener at frivillighet og kulturliv er en av de viktigste integrasjons- og inkluderingsarenaer og at minoritetsbefolkningen får en tilknytning til fylkets institusjoner er viktig. Store arrangementer, som Bollywoodfestivalen, film fra sør, kulturmix, Nonstopp, Fargerik og Barnas verdensdager er samarbeid mellom minoritetsbefolkningen, kulturinstitusjoner og til dels det offentlige. Det er fylkeskommunens intensjon at flere innvandrersorganisasjoner og enkeltindivider skal føle seg velkommen og delta i aktiviteter her.

Nordland fylkeskommune rapporterer at deres overordnede målsettingen med tiltakene som støttes handler om å skape møteplasser mellom innvandrere og den norskfødte delen av befolkningen. Det kan være aktiviteter som norskfødte deltar på (festivaler), eller at norskfødte deltar på arrangement som innvandrere står for (solfest). Noen av tiltakene handler om opplæring i aktiviteter som gjør at man kan delta, som strikkekurs og skikurs. Andre tiltak handler om temakvelder/seminarer hvor norske forhold er tema (seminar om grunnloven) og som skal gjøre det lettere å være deltaker i det norske samfunnet.

I Oslo rapporteres det om at nærmiljøtiltak har blitt prioritert, da slike tiltak vil bidra til å styrke lokale nettverk i og tilhørighet til området hvor man bor.

Disse tiltakene gjennomføres i all hovedsak av aktører som ikke er innvandrersorganisasjoner – blant de 24 tilskuddene som ble gitt til slike tiltak i 2014 var kun 3 tiltak i regi av innvandrersorganisasjoner. De andre tilskuddene ble gitt til andre frivillige organisasjoner, idrettslag, frivilligsentraler, fritidsklubber, bibliotek med mer. Flere av disse tiltakene er gjennomført som et samarbeid mellom mange lokale aktører, herunder innvandrersorganisasjoner. Eksempler på slike tiltak er Vær Stolt-festivalen på Holmlia, Furusetfestivalen og «Crossover»-prosjektet i regi av Kulturhuset Påbanen i Bydel Bjerke. Det er også enkelte innvandrersorganisasjoner som gjennomfører nærmiljøtiltak, som for eksempel Søndre Nordstrand Innvandrereforening på Mortensrud. Tiltak gjennomført av innvandrersorganisasjoner kan hovedsakelig sies å være byomfattende fremfor nærmiljøtiltak. Innvandrersorganisasjoner søker hovedsakelig midler til seminarer (herunder kurs og samtale/dialoggrupper) og kulturarrangementer. Mange arrangerer åpne seminarer hvor de inviterer deltakere fra flere grupper. Slike tiltak bidrar til at folk med ulik bakgrunn og fra ulike deler av byen møtes og interagerer og øker sin kunnskap og deler erfaringer

5. Nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet

Dette er en støtteordning for organisasjoner som betegnes som nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet. Støtten øremerkes til den enkelte organisasjon over statsbudsjettet. Dette innebærer at dette ikke er en søknadsbasert ordning, og at den endelige beslutningen om tilskudd tas i Stortingets behandling av statsbudsjettet. I 2014 var det 12 organisasjoner som fikk støtte gjennom denne ordningen.

Målet med tilskuddet til drift av nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet er å bidra til økt deltakelse i og økt tillit til samfunnet blant innvandrerbefolkningen. Tilskuddet skal bidra til å sikre at alle har samme muligheter, rettigheter og plikter når det gjelder å delta i samfunnet og ta i bruk egne ressurser. De nasjonale ressursmiljøene er ment å spille en viktig rolle i å følge innvandrings- og integreringsfeltet. De skal bl.a. være en kilde til alternativ kunnskap, formidling av erfaringer og synspunkter fra innvandrerbefolkningen. Miljøene skal samle og formidle kunnskap og kompetanse på integreringsfeltet basert på forskning, erfaring, bred kontaktflate og solid forankring i ulike innvandrer miljø.

Det utarbeides ikke målekriterier for tilskuddet utover det som står i Prop. 1 S for 2015. Av Prop. 1 S fremkommer det at premissene for å gi støtte er at organisasjonene jobber utadrettet, er inkluderende, driver brobygging og samarbeider med andre organisasjoner. Tilskuddet må medvirke til å bygge relasjoner baserte på respekt, tillit og aksept mellom ulike aktører på integreringsfeltet. Organisasjonene må kunne vise til planlagte mål og oppnådde resultat for å få støtte.

I henhold til tildelingsbrevet fra departementet leverer IMDi en egen rapport for denne ordningen. Her kommer IMDi med en oppsummering av organisasjonenes rapporteringer for siste år. Det IMDi vurderer er om den enkelte tilskuddsmottaker har et aktivitetsnivå som samsvarer med forventningene og tildelingen. IMDi presenterer også eventuelle organisasjoner som ønsker å bli inkludert i denne tilskuddsordningen, og kommer med innspill til fordeling av tilskuddsmidler over neste års statsbudsjett.

Av de 12 organisasjoner som fikk støtte gjennom denne ordningen i 2014, har flere av organisasjonene vært på ordningen i mange år, og er godt kjente. Organisasjonene arbeider innen et bredt spekter av tematikk og områder, og har også ulik metodebruk. Det er således en sammensatt gruppe organisasjoner, som har det til felles at de arbeider med temaer knyttet til innvandrings- og integreringsfeltet.

De nasjonale ressursmiljøene har ulike formål og målgrupper, og har derfor et stort potensiale til å nå ut til ulike deler av innvandrerbefolkningen. Organisasjonene jobber opp mot ulike grupper og med ulikt fokus, noe som gjør dem godt egnet til å formidle erfaringer og synspunkt fra et bredt spekter av personer med innvandrerbakgrunn. Antirasistisk Senter har for eksempel et sterkt fokus på antidiskrimineringsarbeid, og viser i sin årsrapport hvordan se er synlige i medier og ulike forum for å spre dette arbeidet og sin kunnskap. Multikulturelt Initiativ- og Ressursnettverk arbeider med bevisstgjøring av foreldrenes rolle og deltakelse på skolen og i samfunnet, mens MiRA-senteret er en møteplass for kvinner og jenter med minoritetsbakgrunn. Mange av organisasjonene virker videre å ha store nettverk. Eksempelvis rapporterer Minotenk om en stor og variert gruppe samarbeidspartnere, for eksempel Arabiske filmdager og Diabetesforbundet, men også mindre organisasjoner som Somalisk studentsamfunn. De nasjonale ressursmiljøene virker ut fra årsrapportene å være spesielt opptatt av formidling av kunnskap, og de bruker ulike mediekkanaler for å nå ut med sitt arbeid.

Oversikt over organisasjoner som fikk støtte i 2014

Antirasistisk senter (ARS)	2 175 000
Human Rights Service (HRS)	900 000
Innvandrerne Landsorganisasjon (INLO)	800 000
Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA)	1 265 000
LIM – Likestilling, integrering, mangfold	700 000
Minotenk – Minoritetspolitisk tenketank	750 000
MiRA – Ressurscenter for innvandrere- og flyktningkvinner	1 450 000
Multikulturelt Initiativ- og Ressursnettverk (MiR)	200 000
Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS)	1 970 000
Organisasjonen mot offentlig diskriminering (OMOD)	1 440 000
Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)	1 850 000
Utrop	500 000
Totalt	14 000 000

Et særtrekk ved denne ordningen er at støtten øremerkes til den enkelte organisasjon gjennom statsbudsjettet. Dette kan ha både fordeler og ulemper. En mulig fordel kan være at dette gir organisasjonene rom for å tenke langsiktig og å bygge opp sine ressurser. Fra andre mer prosjektbaserte ordninger har en innvendig vært at organisasjonene ikke kan være sikre på om de får støtte neste år, samtidig som det også virker som om det har vært vanskelig å skille driftsmidler fra prosjektmidler. Tilbakemeldinger viser at det å komme på denne ordningen gir organisasjonene trygghet og forutsigbarhet. Således er det et mål for mange å komme inn på denne ordningen.

Dette er ikke en søknadsbasert ordning. En måte å bli vurdert for å komme inn på ordningen skjer gjennom at organisasjonene henvender seg til IMDi. I rapporten for ordningen listes disse organisasjonene opp, sammen med en beskrivelse og IMDis anbefalinger. En annen måte er at organisasjonene gjennom sitt politiske nettverk søker å komme med på ordningen. Det at ordningen er særlig utsatt for påvirkning gjennom de politiske kanaler, kan også medføre at ordningen kan fremstå som politisert.

Det at tilskuddene øremerkes gjennom statsbudsjettet bidrar som nevnt til at organisasjonene blir mer uavhengige, noe som kan bidra til å distansere organisasjonene fra IMDi som tilskuddsforvalter. Det sentrale her er i hvilken grad IMDi har muligheten til å påse at organisasjonene følger formålet for tilskuddet. En kan argumentere for at denne muligheten i liten grad er tilstede. IMDis oppgave blir dermed i hovedsak å påse at de gjeldende retningslinjene knyttet til innrapportering og regnskap blir fulgt, samt å kommentere hvorvidt deres aktivitetsnivå samsvarer med forventningene og tildelingen.